

CZYTANIE W OKRESIE PRZEDSZKOLNYM

Czytanie obok mówienia i słuchania to podstawowa sprawność, dzięki której zdobywanie wiedzy staje się szybsze. Jest to jeden z głównych sposobów wzbogacenia słownictwa, poznawania świata i najlepszy sposób rozwijania myślenia.

Szanowni rodzice i opiekunowie, postarajcie się przygotować do nauki czytania Wasze dzieci, zanim rozpoczną naukę szkolną. To od Was w dużej mierze zależy, czy czytanie stanie się przyjemnym odkrywaniem nowych obszarów wiedzy, czy też przymusem.

Przekonajmy dziecko, że czytanie to przyjemny sposób spędzania wolnego czasu - to dobra zabawa w oglądanie obrazków, ilustracji

Zaciekawienie książką zaczyna się od oglądania. Biorąc książkę do rąk uczmy dziecko, aby uważnie jej się przyjrzało, aby oglądając zwracało uwagę na okładkę i stronę tytułową. Zapoznajmy je z informacją o autorze. Przeczytajmy wspólnie z dzieckiem wstęp, aby dowiedzieć dlaczego autor napisał tę książkę, do kogo ją adresuje i co chce niej przekazać? Warto przeczytać spis treści - rozdziałów, aby dowiedzieć się, jaki jest układ treści. To zachęca do przeczytania książki i uczy dziecko myślenia.

Poszukajmy wspólnie z dzieckiem miejsca, gdzie będzie mu najlepiej zasiąść do czytania.

Każdy z nas ma swoje ulubione miejsce do czytania, np. powieści w wygodnym fotelu, a nawet w łóżku, do książek, z których robimy notatki, przy biurku. Wybierając miejsce czytania i pisania pamiętajmy, aby było ono odpowiednio oświetlone. Złe oświetlenie nie tylko męczy, ale może uszkadzać wzrok. Dobre oświetlenie jest wtedy, gdy światło pada na stronę czytaną z góry z lewej strony albo spoza pleców czytelnika lub piszącego.

Upewnijmy się, czy dziecko umie czytać i jak czyta.

Zanim zaczniemy czytać książkę, zacznijmy oglądać obrazki i ilustracje. Wprowadzają one dziecko w treść książki, zaciekawiają i pozwalają lepiej zrozumieć i zapamiętać treść. Postarajmy się, aby dziecko umiało zapamiętać i wymówić tytuł książki i nazwisko autora i kilka słów na jego temat.

To zachęca dziecko do zapamiętywania, ponieważ wie, że rodzice lubią, jak ich dziecko ma taką wiedzę. To wprowadza do podświadomości dziecka mnóstwo użytecznych informacji, zachęca do czytania kolejnych książek. Tak też winni postępować nauczyciele, zachęcając do poznawania podręczników szkolnych.

Po zaciekawieniu dziecka książką sprawdźmy, jak ono czyta, jeśli już czyta. Wiele dzieci umie czytać na głos, ale nie potrafi po przeczytaniu opowiedzieć tego co czytało, nie wie, o co chodzi w tym fragmencie. **Dziecko, które czyta i nie rozumie treści tego co czyta, nudzi się bardziej od tego dziecka, które nudzi się nic nie robiąc.** Takim sytuacjom należy zapobiegać, bowiem często w tym miejscu (czasie) mogą zaczynać się trudności w nauce. Wyróżniamy czytanie bierne i aktywne.

Czytanie bierne polega na tym, że dziecko potrafi odczytać (wyrazy), zdania, ale nie potrafi wiązać ich w logiczną całość, nie rozumie ich znaczenia w kontekście zdania. Zrozumienie pojęcia jest równoznaczne z jego „wykuciem” na pamięć.

Czytanie aktywne - występuje wówczas, gdy dziecko nie dobrze czyta, poprawnie wymawia słowa (wyrazy), buduje poprawne zdania, właściwie stosuje modulację, intonację, znaki interpunkcyjne, ale też dobrze rozumie treść.

Dziecko należy nauczyć aktywnego czytania poprzez opowiadanie treści, budowanie obrazów w oparciu o przeczytany tekst itd. Już w okresie przedszkolnym można, bawiąc się z dzieckiem, przygotować i do nauki czytania, stosując metodę:

Foniczną- demonstrując dziecku wymowę poszczególnych głosek i ucząc łączenia ich w sylaby, potem w słowa.

Obrazkową - pokazując dziecku obrazki, rysunki, zdjęcia, które są podpisane dużymi literami.

Zachęcamy do zapamiętywania liter składających się na słowo (wyraz). Jedna i druga metoda jest dobra.

PISANIE

Pisanie jest sprawnością bardziej złożoną niż czytanie, ponieważ polega na przedstawianiu za pomocą pisma naszego myślenia. **Dobre opanowanie sztuki mówienia jest dobrym przygotowaniem do nauki :czytania. Dobre opanowanie sztuki mówienia i czytania jest dobrym przygotowaniem do nauki pisania.**

Podstawą do dobrego, sprawnego i poprawnego pisania jest zdolność jasnego i precyzyjnego myślenia, jaką nabywamy, poznając reguły gramatyczne. Małe dzieci opanowują je już w wieku przedszkolnym, osłuchując się z poprawną mową swoich rodziców.

Kiedy należy zaczynać naukę pisania?

Często dwuletnie dziecko chętnie sięga po ołówek, pędzel, kredki. I to jest już moment zaciekawienia się pisaniem. Należy dać mu papier, pokazać raz lub kilka razy jak należy trzymać ołówek, mazak, pędzel. Wspólnie rysować kółko, kreskę itd. Pierwsze próby mogą być nieczytelną bazgraniną. To nieważne. Chwalmy dziecko za to że pisze, rysuje, bowiem nieważne na tym etapie są efekty, lecz sama czynność „pisania”, która wprowadza dziecko w świat pisania.

Z czasem, w miarę jak dziecko rośnie i rozwija się fizycznie i psychicznie, zaczyna przyswajać coraz to nowe sprawności. Pokażmy mu jak rysuje się bardziej skomplikowane kształty, duże i małe koła, kreski, figury, i litery. Nazywajmy wykonywane czynności, starajmy się wymawiać wyraźnie głoski, sylaby, słowa. Starajmy się wytwarzać u dziecka naturalną potrzebę pisania. To wciąga dziecko w takie zabawy. Jeśli zauważymy, że dziecko traci zainteresowanie „pisaniem”, podsuńmy mu kredki o nowych kolorach. Nie denerwujmy się, gdy dziecko maluje paluszkami lub całą ręką. To są też dobre zabawy edukacyjne przygotowujące dziecko do nauki szkolnej.

O dobrym pisaniu decyduje dobre przygotowanie do pisania. Właściwą naukę pisania powinny poprzedzać różnorodne ćwiczenia, wyrabiające sprawność manualną ręki piszącej a szczególnie palców. Zabawy ruchowe, zabawy paluszkami, są już organizowane z małymi dziećmi w pierwszym roku życia, np. „Sroczka kaszkę warzyła” lub „Idzie rak nieborak”. Wierszyków tych od pokoleń uczy się małe dzieci. Wprawdzie wierszyki te nie służą do zapamiętania przez dziecko ich treści, ale świetnie ożywiają i pobudzają dziecko. Powtarzanie serii tych ruchów towarzyszących treści wierszyka, doprowadza dziecko do miłych reakcji. Maluchy witają tę zabawę roześmianą twarzą, a nawet głośnymi okrzykami radości. Są to dla dziecka nowe wrażenia, nowe przeżycia, o które wciąż się upomina.

Takie pierwsze zabawy (naśladowcze) paluszkami pojawiają się samorzutnie u dzieci 5-6 miesięcznych. Są to bardzo ważne zabawy. pobudzające do interesowania się własnym ciałem. Zwykle tym ruchom towarzyszy gaworzenie. Zabawy z paluszkami bawią dzieci maleńkie i większe głównie dlatego, że dziecko interesuje się wszystkim, co się rusza.

Od tego momentu, kiedy dziecko reaguje na „Sroczkę”, rodzice nie ukrywają radości i dumy, że ich maluch dobrze się rozwija. To ważne że zabawa sprawia radość i rodzicom i dziecku.

Dobrze jest, kiedy rodzice lub opiekunowie już z maluchami bawią się w oglądanie książek, rysowanie, malowanie, wycinanie, ulepienie, rzucanie i chwytanie małych i większych piłeczek, następnie rysowanie i malowanie „szlaczków”. Dzieci bardzo lubią, gdy dorośli coś im rysują, wycinają, opowiadają. Dzięki takim wspólnym działaniom powstaje więź emocjonalna między dorosłymi i dziećmi. Zbliżają ich wspólne działania, przeżycia

radości, wdzięczności, przyjaźni, miłości. Ośmiela to dziecko i czyni go ufnym także wobec osób nowych. Połączenie rysunku i mowy - rysowane wierszyki podoba się dzieciom i zachęca je do naśladowania. Mowa połączona z rysowaniem rozwija mimikę, gestykulację, rozładowuje napięcie u dzieci. Zabawę w rysowanie traktujmy relaksowo. **Nie oczekujemy od dziecka tego, na co go w tej chwili nie stać i nie krytykujemy go za nieudolność.** Przedwczesna krytyka rysunku dziecka i przesadne uwagi i wymagania „tak trzeba, tak musisz”, „tak nie można...” są szkodliwe dla rozwoju dziecka. Zniechęcają je do rysowania, do mówienia, do wspólnej zabawy.

We wszystkich zabawach z maluchami nieważny jest efekt rysunku, wycinanki, lecz działanie, sposób wykonania. Zwracajmy uwagę na prawidłowe trzymanie ołówka, pędzla, nożyczek. Uwaga! Ołówek, który dajemy dziecku do pisania, winien być miękki. Twardy ołówek powoduje szybkie zmęczenie ręki i przyzwyczajają dziecko do niewłaściwego, bo silnego, nacisku palców, całej ręki, co zwołuje, że rozdziera się kartka. Dziecko się denerwuje i pojawia się problem emocjonalny. Przy pisaniu niezbędne jest przestrzeganie prawidłowej postawy ciała w czasie, pisania i układu obu rąk na stoliku lub ławce, na której dziecko pisze.

Zabawy w pisanie, rysowanie nie powinny trwać długo, ponieważ układ kostno-stawowy i mięśniowy ręki dziecka 4-5 letniego nie jest jeszcze dojrzały i szybko się męczy przy pisaniu. Nie należy zmuszać dziecka do pisania.